

*Sercan Köken

Ondokuz Mayıs Üniversitesi / Tarih Bölümü (Lisans)

Giriş

Dergimizin ilk sayısında, Erken Cumhuriyet'in mühim hadiselerinden biri olan *1926 İzmir Suikast Planı*'nı ele almıştım. Bu sayıda da yine bu hadise çevresinde gelişen, Kemal Tahir'in 1969 yılında çıkardığı *Kurt Kanunu* kitabını kısaca ele almaya çalışacağım.

Kemal Tahir, Kurt Kanunu romanında, İzmir Suikasti hadisesi vasıtasıyla, dönemin siyasi havasını, eski önemli İttihatçıların iktidar hırslarını ve komitacılıklarını ustalıkla analiz ederken, bunu okuyucuya gerçekçi bir profilde yansıtır. Romanın karakterleri, Birinci Cihan Harbi'nin İaşe Nazırı Kara Kemal ve İttihatçı fedailerden Abdülkerim Bey çevresinde dolaşır. Her karakterin kendi iç hesaplaşmalarını oldukça başarılı bir şekilde yansıtan yazar, İzmir Hadisesi'ndeki hesaplaşmaları da bu karakterler aracılığıyla okuyucuya aktarır.

Kemal Tahir'in, Türk siyasi hayatında çok önemli bir yere sahip olan bu hadiseyi *tarihi roman* özelinde *anakronik sapmaya* düşmeden aktarması, yine romanın değinilmesi gereken bir özelliğidir. Kurt Kanunu romanı özellikle 1920'lerin *tek partili* hayatı üzerinden okunsa da, romanın ikinci yarısında toplumsal sorunlara değinilmesi, yine Kurt Kanunu romanını ve Kemal Tahir'i başka bir yere konumlandırır.

Kemal Tahir

Kemal Tahir'i ve Kurt Kanunu romanını başka bir noktaya konumlandırmaktan bahsettim. Burada, romanın bir başka özelliğine değinmek istiyorum. Kurt Kanunu'nun, yazıldığı dönem (1969) itibarıyla sadece 1926 İzmir Suikasti hadisesi çevresinde okunmaması gerekir. 1960'lı yılların sonlarına doğru Türk Sol entelektüel çevresinde düşünceler artık "eylemlik" sahasına girmeye başlamış iken, Kemal Tahir Kurt Kanunu romanı ile tarihi bir hadiseyi dayanak noktası yaparak, bir "müdahale" yoluna gider.

Türk Solu'nun, 1960'lı yılların sonlarına doğru girdiği bu eylemlilik sahasına (kır gerillası düşünceleri) Kemal Tahir İzmir Suikasti hadisesi ile "bu işler böyle yarı komitacılık ve silah ile olmaz" mesajını vererek, kendini de aslında Sol'dan biraz ayırıştırır. Fakat, Kemal Tahir'in bu "legal siyaset ve halka gidilmesi" mesajı, 12 Mart'a doğru giden Sol'da istenilen yere ulaşmamıştır. Ulaşmadığı gibi Kemal Tahir, 1970'li yıllarda Türk Solu'ndan hızlıca tasfiye edilmiştir.

Sonuç

Kemal Tahir, gerek Kurt Kanunu gerek diğer romanlarında, yaşadığı dönemin toplumsal ve siyasi olaylarını, tarihe dayandırarak açıklama noktasına gitmiştir. Kurt Kanunu romanı da sanki bir tarihçinin elinden çıkmış gibi titizlik ile işlenmiş, bu titizlik de romanın günümüzde başka bir yere konumlandırılmasına sebebiyet vermiştir.

Kemal Tahir romanları, sırası ile (Esir Şehrin İnsanları, Esir Şehrin Mahpusu, Yorgun Savaşçı, Kurt Kanunu, Yol Ayrımı, Bozkırdaki Çekirdek) Mütareke İstanbul'undan Köy Enstitüleri'ne kadar, dönemin tüm dinamiklerini yansıtarak, tarihi hadiseleri ve karakterleri okuyucunun yüzüne gerçekçi bir şekilde vurmuştur.

Kitap: Kemal Tahir, *Kurt Kanunu*, İthaki Yayınları, 2017.